

Kostprijs van de waarheid in strijd met burgerrecht

Het ministerie van Vrom onthoudt het parlement informatie over de kwaliteit van drinkwater. Dat is onzorgvuldig, vindt **Bart Heyning**

Het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (Vrom) onthoudt het parlement systematisch van informatie. Dit blijkt uit de antwoorden van de staatssecretaris op kamervragen van D66 over chloroform in drinkwater. Vrom schendt daarmee niet alleen de wet en het gelijkheidsbeginsel uit de Grondwet. In het beleid wordt ook de wetenschappelijke waarheid ondergeschikt gemaakt aan de kosten die correcte informatie teweegbrengt. De consument wordt zo informatie onthouden en zal dus zijn keuzes op onjuiste aannames baseren.

Het Vrom-rapport aan de Tweede Kamer 'De kwaliteit van het drinkwater in Nederland in 2001' meldt bij PWN-Waterleidingbedrijf Noord-Holland slechts één normovertreding. Het originele rapport van PWN aan de Vrom-inspectie spreekt echter van 39 overtredingen. Zo bevatte het leidingwater ruim vier maanden lang veel te hoge concentraties chloroform. Staatssecretaris Van Geel verklaart dit door te stellen dat er 'geen wettelijke normen' voor chloroform bestaan.

Daarom hoeft de Kamer niet geïnformeerd te worden.

Hier is sprake van schending van de Waterleidingwet. Waterleidingbedrijven zijn verplicht zorg te dragen dat de levering van 'deugdelijk leidingwater' aan de consument 'gegarandeerd' is. Het leidingwater mag

Wie bepaalt er eigenlijk wat goed voor ons is?

geen stoffen bevatten die nadelig kunnen zijn voor de volksgezondheid. De wettelijke verplichting gaat dus aanzienlijk verder dan het onomstotelijke wetenschappelijk bewijs van 'nadelig zijn'.

De Waterleidingwet kent derhalve geen 'limitatieve' opsomming. Niet uitsluitend de circa zestig stoffen die in het Waterleidingbesluit zijn genoemd — nee, alle stoffen

vallen onder de wettelijke garantieverplichting.

Chloroform is op zijn minst een verdachte kankerverwekkende stof. Het leidingwater in Noord-Holland bevatte derhalve een stof die 'nadelig kan zijn' voor de gezondheid. De kamerleden worden derhalve onvolledig en daarmee onjuist geïnformeerd.

Indien de waterleidingbedrijven — om welke reden dan ook — van mening zijn dat in leidingwater aangetroffen stoffen — noch zelfstandig noch in combinatie met elkaar — nadelig kunnen zijn voor de volksgezondheid, dienen zij deze opvatting aan de Tweede Kamer mede te delen. Hun opvatting dient onderbouwd te zijn door een onafhankelijk wetenschappelijk rapport. Deze bewijslastverdeling volgt uit de wettelijke waarborgverplichting.

De consequenties van het huidige beleid moeten niet worden onderschat. Als leidingwater mag worden afgeleverd met stoffen die schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid, dan mogen andere leveranciers van voeding en drank dat ook. Dit volgt uit het gelijkheidsbeginsel,

artikel 1 van de Grondwet. Mineraalwater zou volgens de antwoorden van Van Geel net als leidingwater eveneens meer dan vier maanden chloroform mogen bevatten in concentraties van (in dit geval) maximaal 22 microgram per liter. Pindakaas en babyvoeding ook.

Ook om andere redenen is er een informatieplicht. Waterleidingbedrijven bezitten een monopoliepositie. Consumenten worden derhalve praktisch gedwongen om in leidingwater aangetroffen stoffen tot zich te nemen. Alleen hierom al is het onzorgvuldig om consumenten niet volledig te informeren over stoffen die niet in water thuishoren en over hun normoverschrijdingen.

Er speelt nog iets anders. In haar stoffenbeleid hanteert de overheid consequent het uitgangspunt 'geen bewijs, geen risico'. Ook wekt de staatssecretaris in zijn antwoorden de indruk dat risico's voor de gezondheid met akelige precisie kunnen worden vastgesteld. Dit is niet alleen wetenschappelijk onjuist, het wekt ook bij de consument een verwachting van veiligheid, die niet kan worden waargemaakt. Dat werd duidelijk onderstreept toen in

2003 het Waterleidingbedrijf DZH aan een burger de garantie weigerde dat de in leidingwater aangetroffen stoffen geen schade voor de gezondheid veroorzaken.

In haar rapport 'Nuchter omgaan met risico's' stelt het RIVM: 'Onze kennis van de werkelijkheid, en dus ook de manier waarop risico's ont-

Als risicodragers dient consument volledig te worden geïnformeerd

staan, kent flinke beperkingen.' De overheid moet dan ook af van het (zelf gecreëerde) imago dat zij 'alles weet'. In plaats van Babylonische spraakverwarringen te creëren dient zij een transparant beleid te voeren. De rigide indeling in 'goed' of 'slecht' moet worden aangevuld met eenzelfde notie van eerlijkheid zoals gemeengoed is in bijsluiters bij medicijnen: geen gegevens/ge-

zondheidseffect onbekend.

Mag de consument informatie onthouden worden omdat de kostprijs van de waarheid te hoog is? Aan wie is het om de afweging nut versus risico te maken? Anders gezegd: wie bepaalt eigenlijk wat goed voor ons is?

In een democratische samenleving mogen deze principiële zaken niet door een producent en/of zijn toezichthouder onderling worden geregeld. In Amerika worden alle 250 miljoen drinkwaterconsumenten op basis van de 'Civil Right to Know Act' volledig geïnformeerd over stoffen in het leidingwater, hun herkomst en hun mogelijke gezondheidseffecten.

Als risicodragers dient de consument correct en volledig te worden geïnformeerd. Hierbij mogen geen onjuiste verwachtingen worden gewekt. Zeker nu er — ondanks wettelijk voorschrift — door waterleidingbedrijven uitdrukkelijk geen garantie voor gezondheidseffecten worden gegeven.

Bart Heyning is directeur van Holland Waterfiltration Systems, een onderneming die het voorzorgsprincipe propageert en een voorziening biedt voor nagezuiverd leidingwater.

Kostprijs van de waarheid in strijd met burgerrecht